

Tilburg University

Pim voor President

van Damme, E.E.C.

Published in:
Economisch Statistische Berichten

Publication date:
2002

Document Version
Peer reviewed version

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
van Damme, E. E. C. (2002). Pim voor President. *Economisch Statistische Berichten*, 87(4344), 63-63.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

PIM FOR PRESIDENT

Om goed voorbereid te zijn op de verkiezingen en om beter van de campagnes te kunnen genieten, had ik me voorgenomen op het Internet de verkiezingsprogramma's te bekijken. Dat viel tegen. Bij één partij leverde het onvolprezen Acrobat steeds een foutmelding. Andere partijen hadden vooral veel tekst nodig, om veel te verhullen, en om echte keuzes uit de weg te gaan. Al met al slechte kwaliteit en weinig oog voor de kiezer met weinig tijd die op hoofdzaken geïnformeerd wil worden. Iemand die op mededingingsgebied geschoold is, komt het voor alsof van een collectieve machtspositie sprake is.

Zoals zo vaak doet ook nu de toetreders het beter. Het programma van Pim is bondig en "to the point". Duidelijke standpunten en een goed vormgegeven site. Ik ben dan ook bij Leefbaar Nederland blijven steken. Deze partij heeft de econoom heel wat te bieden. Politiek-economische modellen gaan uit van de aanname dat politici uitsluitend door eigenbelang gedreven worden en volledig opportunistisch zijn. Pim is de enige politicus die er rond voor uit komt dat deze aanname juist is. Pim wil aandacht en debat, en die krijgt hij, en nog geldt toe ook. Deze eerlijkheid moet geprezen worden. Bravo. Bovendien, "honesty is the best policy".

Hoewel natuurlijk niet echt van belang, is ook het programma van Leefbaar Nederland voor economen interessant. ESB staat vol met goed doordachte beleidsadviezen van economen die vervolgens door politici niet opgepakt worden. Leefbaar Nederland neemt ze over: reductie van de collectieve sector, onmiddellijk staken van het werk aan de Betuwelijn, invoeren van rekeningrijden, investeren in onderwijs en ondernemerschap, een zakelijke discussie over marktwerking en privatisering, gezonde overheidsfinanciën, stimuleren van eigen initiatief, een kleinere maar betere publieke omroep, etc.

Toch was het programma van Pim nog beter geweest als hij economen in de hand genomen had. De toegevoegde waarde van de econoom is dat deze nou juist weinig oog heeft voor de vraag "wat willen we?", maar wel voor de vragen "loont het?" en "kan het?" en dat hij ook instrumenten heeft om deze vragen op te lossen. Loont het programma van Leefbaar Nederland? Kan het worden uitgevoerd?

Mijn vermoeden is dat veel van Pim's voorstellen inderdaad lonend zijn, anders waren ze immers niet eerder door economen voorgesteld. Zonder nadere analyse kan echter op dit punt niet veel gezegd worden en, als ik Pim was, zou ik het CPB vragen duidelijkheid te verschaffen. Als een echt planbureau antwoordt het CPB tegenwoordig steeds met: "Njet". Het loont niet de Betuwelijn aan te leggen, noch de tweede Maasvlakte; het loont niet samen met de Amerikanen een gevechtsvliegtuig te ontwikkelen, noch loont het meer in de kennisstructuur te investeren. Belangrijk agendapunt van LN is bestrijding van de bureaucratie: 25% moet worden weggesneden. Loont het? Vraag aan het CPB wat de toegevoegde waarde van een ambtenaar van een willekeurig ministerie is, en ik vermoed dat het antwoord is dat nog veel meer dan 25% zonder pijn kan worden weggesneden.

Zoals economen eerder hebben geleerd, is de vraag of iets loont in de politiek echter volkomen irrelevant. Het gaat erom of iets kan, en hier zit Pim's grootste probleem: de ideeën van zijn partij kunnen namelijk niet gerealiseerd worden.

Ten eerste ontbreekt het Pim aan "president's men", aan mensen om zijn plannen uit te voeren. Nederlanders zijn wel goed, maar niet gek. Ze hebben wel vertrouwen in Pim, maar stemmen niet op een naïeve voetbalcommentator of zanger die al enige tijd geen succes meer heeft gehad. Het is onbegrijpelijk hoe de slimme jongens in Pim's partij zo een grote strategische blunder hebben kunnen maken. Waarom hebben ze niet wat langer naar vertrouwenwekkende economen gezocht? Van de aanbodkant bezien: waarom hebben economen zich niet bij Pim gemeld? Lag ook hier weer geld op straat dat economen weigerden op te rapen?

Ten tweede zou het zelfs met de beste economen onmogelijk zijn om Pim's ideeën te realiseren. Dit geldt niet alleen voor Pim's wilde ideeën met betrekking tot het buitenland, zoals "Brussel wordt de enige vestigingsplaats van het Europe Parlement", maar ook voor zijn binnenlandse ideeën. Ook in de nationale politiek is het immers zaak coalities te sluiten, en voor veel ideeën van Pim's partij zal geen meerderheid te vinden zijn. Daarmee is de cirkel overigens rond: wat Pim's partij ook aan plannen heeft, ze worden niet gerealiseerd en voor politici in spé die inhoudelijk gedreven zijn

heeft het geen zin zich kandidaat te stellen. Pim's partij trekt alleen opportunisten zoals Pim.

Met dat laatste is niks mis, maar wel met ons kiessysteem. De essentie is dat de Nederlander niet noodzakelijk Pim wil, maar wel wat Pim opschrijft. Hij krijgt echter Pim, maar niet wat Pim opschrijft.

De wortel van het kwaad is ons systeem van proportionele vertegenwoordiging, waarvan de economische theorie duidelijk laat zien dat het inefficiënt is: het leidt tot kartelvorming, trage besluitvorming en teveel toetreding. Tenzij we de regels van het spel veranderen zijn Weimarse toestanden het uiteindelijke logische gevolg. Pim's partij heeft dat goed begrepen. Ze stellen niet voor niets het districtenstelsel als alternatief voor. Dat lijkt me nou een mooie opdracht voor het CPB: loont het om het huidige kiesstelsel door een alternatief kiesstelsel te vervangen?

Eric van Damme